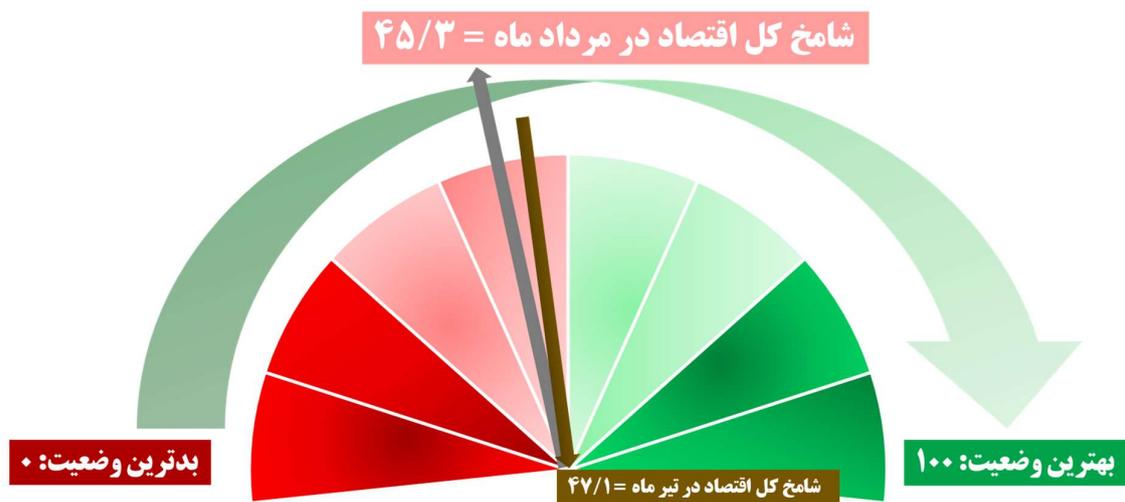

طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

نتایج کلیدی:

- شاخص مدیران خرید کل اقتصاد و شاخص مدیران خرید بخش صنعت در مردادماه حاکی از تداوم روند رکودی ماه‌های اخیر داشته است. در عین حال از شدت کاهش شامخ صنعت کاسته شده است.
- میزان تولید محصول یا ارائه خدمات کل اقتصاد در مردادماه کمترین مقدار ۵۸ ماهه را از آبان ماه ۱۳۹۹ ثبت کرده است.
- انتظارات در مورد میزان فعالیت‌های اقتصادی در ماه آینده در کل اقتصاد، کمترین مقدار ۳۹ ماهه را از خرداد ماه ۱۴۰۱ به ثبت رسانده است.
- میزان سفارشات جدید مشتریان کل اقتصاد در مردادماه برای هجدهمین ماه متوالی و بخش صنعت برای چهاردهمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته است.
- موجودی مواد اولیه خریداری شده بخش صنعت در شرایط رکود تورمی موجود برای هجدهمین ماه متوالی کاهشی است.
- مدیریت انتظارات گامی مهم در جلوگیری از فضای بی اعتمادی و نااطمینانی موجود کسب‌وکارها و در نهایت بهبود شاخص مدیران خرید (شامخ) خواهد بود.

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

شامخ کل اقتصاد

تعدیل فصلی نشده: ۴۱/۴ تعدیل فصلی شده: ۴۵/۳

- ✓ شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در مردادماه، پس از تعدیل فصلی معادل ۴۵/۳ محاسبه شده و برای هفدهمین ماه متوالی روندی رکودی داشته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبلی بیشتر بوده است.
- ✓ میزان تولید محصول یا ارائه خدمات در مردادماه معادل ۴۴/۰ برآورد شده است. این شاخص برای هفدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته و کمترین مقدار ۵۸ ماهه را از آبان ماه ۱۳۹۹ ثبت کرده است.
- ✓ موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در مردادماه برای دوازدهمین ماه متوالی کاهشی است و مقداری مشابه ماه قبلی را ثبت کرده است.
- ✓ میزان سفارشات جدید مشتریان در مردادماه برای هجدهمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده است.
- ✓ میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی در مرداد ماه، برای چهارمین بار از ابتدای سال تاکنون کاهشی است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر است.
- ✓ میزان صادرات کالا یا خدمات در مرداد ماه برای شانزدهمین ماه متوالی کاهشی است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده است.
- ✓ انتظارات در مورد میزان فعالیت های اقتصادی در ماه آینده، در مرداد ماه کمترین مقدار ۳۹ ماهه را از خرداد ماه ۱۴۰۱ ثبت کرده است.
- ✓ شاخص قیمت مواد اولیه و لوازم خریداری شده در مرداد ماه نسبت به ماه قبل افزایش یافته است.

شامخ بخش صنعت

تعدیل فصلی نشده: ۴۵/۸ تعدیل فصلی شده: ۴۸/۸

- ✓ شاخص مدیران خرید بخش صنعت در مردادماه پس از تعدیل فصلی معادل ۴۸/۸ برآورد شده است. مقدار شاخص در این ماه برای هفتمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. هرچند شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبلی کمتر بوده است.
- ✓ مقدار تولید محصولات در مرداد ماه معادل ۴۹/۵ محاسبه شده است. این شاخص برای هفتمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است و شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبلی کمتر بوده است.
- ✓ میزان سفارشات جدید مشتریان در مرداد ماه برای چهاردهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل اندکی بیشتر بوده است.
- ✓ موجودی مواد اولیه خریداری شده در مردادماه برای هجدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر بوده است.
- ✓ میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی و میزان صادرات کالا در مردادماه برای دهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل اندکی کمتر بوده است.
- ✓ میزان فروش محصولات در مردادماه برای هفتمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر بوده است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه و قیمت محصولات تولید شده در مرداد ماه نسبت به ماه قبل افزایش یافته است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد می‌تواند شاخص و معیاری برای نشان دادن شرایط کلی سرمایه‌گذاری مولد و توسعه کسب‌وکار کشور محسوب شود چرا که نگاه و انتظارات فعالان اقتصادی و تجاری کشور را در شرایط موجود و آینده نشان می‌دهد. آخرین نظرسنجی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در مردادماه ۱۴۰۴، حاکی از تداوم شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران (پس از تعدیل فصلی) است. مقدار این شاخص برای مردادماه برابر با ۴۵/۳ (کاهش نسبت به ماه قبلی (۴۷/۱)) برآورد شده و حاکی از آن است که وضعیت کسب‌وکارها در این ماه برای هفدهمین ماه متوالی، روندی کاهشی داشته‌است. در مرداد ماه سال جاری، هر پنج مؤلفه اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل اقتصاد (شامل میزان سفارشات جدید، میزان تولید، موجودی مواد اولیه، میزان استخدام و زمان تحویل سفارشات) همگی روندی نزولی و تا حدودی نامناسب نشان می‌دهد.

میزان تولید محصول یا ارائه خدمات در مرداد ماه، معادل ۴۴/۰ محاسبه شده‌است. این شاخص برای هفدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته و کمترین مقدار ۵۸ ماهه را از آبان ماه ۱۳۹۹ ثبت کرده‌است. در این ماه، تداوم قطعی‌های مکرر انرژی برق موجب اختلال در فرآیند تولید کالا و خدمات شده‌است. همچنین به دلیل کاهش سفارشات و مطالبات معوق بسیاری از شرکت‌ها با کمبود منابع مالی روبرو هستند.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در مردادماه برای هجدهمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته‌است و شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده‌است. کاهش این شاخص عمدتاً ناشی از تداوم ضعف قدرت خرید مصرف‌کنندگان در پی تورم بالا و افزایش هزینه‌های زندگی است، به طوری که افزایش قیمت کالاها و خدمات، بدون رشد متناسب درآمد واقعی، توان خرید خانوارها را کاهش داده‌است. علاوه بر این، وجود سایه‌های جنگ و برخی تنش‌های ژئوپلیتیکی منطقه‌ای، نااطمینانی سمت تقاضا نسبت به آینده را تقویت کرده و در نهایت موجب کاهش تقاضا در بازار شده‌است.

در بخش تجارت خارجی نیز، **میزان صادرات کالا و خدمات**، به عنوان عاملی تأثیرگذار در شاخص سفارشات جدید مشتریان، در مردادماه برای شانزدهمین ماه متوالی کاهشی بوده‌است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده‌است. رفع تعهد ارزی به عنوان مانعی جدی در مسیر صادرات غیرنفتی به خصوص برای صادرکنندگان خرد و متوسط تبدیل شده‌است و انگیزه صادرکنندگان را کاهش داده‌است. این موضوع در داده‌های آمار پنج ماهه اول سال جاری کمرگ ج.ا.ایران نیز مشهود است. در همین حال، نااطمینانی‌های ناشی از سایه جنگ، برنامه‌ریزی برای صادرات را دشوار کرده و ریسک فعالیت‌های صادراتی را افزایش داده‌است که در نهایت به کاهش درآمدهای ارزی ناشی از فروش محصولات، تضعیف سودآوری و کاهش توان رقابتی در صادرات انجامیده‌است.

موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در مرداد ماه برای دوازدهمین ماه متوالی کاهشی است و تأمین مواد اولیه و ملزومات تولید با تأخیر در تخصیص ارز و عدم ترخیص به موقع مواد وارداتی از گمرک، زنجیره تأمین را با چالش‌های جدی مواجه کرده‌است. علاوه بر این، نوسانات افزایشی نرخ ارز همراه با محدودیت‌های تخصیص ارز و مشکلات گمرکی، هزینه واردات مواد اولیه را افزایش داده و فرآیند تأمین را دشوارتر ساخته‌است. افزایش قیمت مواد اولیه با توجه به کاهش نقدینگی شرکت‌ها و همچنین عدم عرضه یا فروش محدود مواد اولیه از سوی تأمین‌کنندگان به دلیل بی‌ثباتی بازار، فشار مضاعفی بر تولیدکنندگان وارد می‌کند.

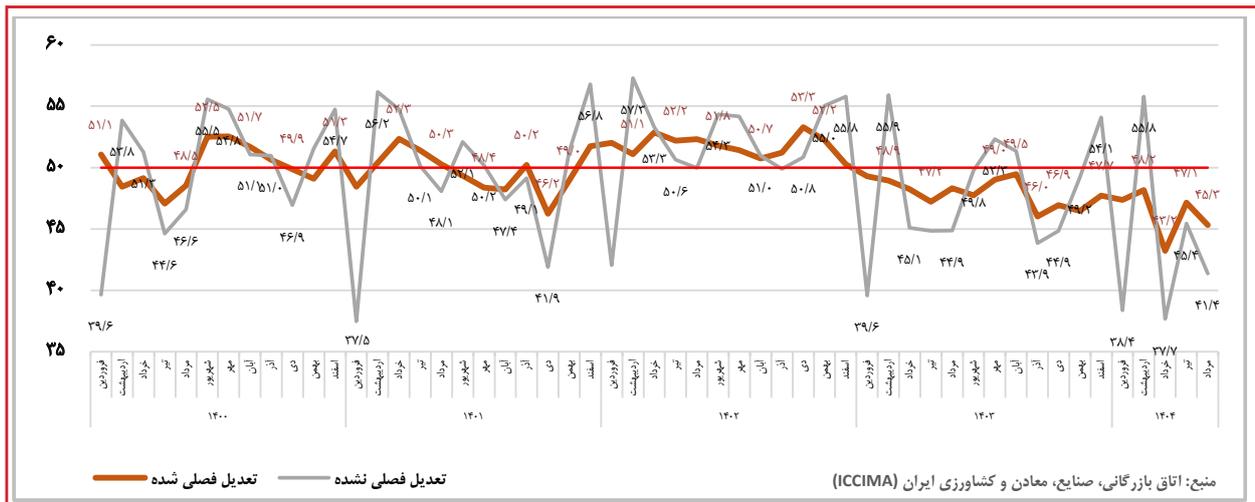
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی در مردادماه، برای چهارمین بار از ابتدای سال تاکنون کاهشی است که نتیجه شرایط رکودی حاکم بر فضای تولید و تقاضا است. افت در سفارشات جدید مشتریان، تعطیلی شرکت‌ها به دلیل ناترازی انرژی و کمبود مواد اولیه، موجب کاهش حجم تولید در بسیاری از کسب‌وکارها شده و این موضوع نیاز به نیروی کار جدید را کاهش داده‌است. همچنین تولیدکنندگانی که با رشد هزینه‌های تولید و افزایش فشارهای مالی مواجه هستند و تسهیلات مالی مناسبی نیز دریافت نمی‌کنند در تلاش هستند تا با کنترل هزینه‌های جاری، از جمله نیروی انسانی، زیان‌های احتمالی را کاهش دهند. علاوه بر این، عدم قطعیت اقتصادی و سیاسی، کسب‌وکارها را در بکارگیری نیروی کار جدید با مشکل مواجه کرده‌است. از سوی دیگر، افزایش هزینه‌های زندگی انگیزه نیروی کار برای پذیرش مشاغل با سطوح درآمد فعلی را کاهش داده‌است. این مجموعه عوامل، بازاری را ایجاد کرده‌است که همزمان با کاهش فرصت‌های شغلی و کمبود جدی نیروی انسانی مواجه است، تضادی آشکار که نشان‌دهنده فشار هم‌زمان بر عرضه و تقاضای نیروی کار و ایجاد شرایط پیچیده و نامطمئن در بازار کار است.

گزارش طرح شاخص مدیران خرید

انتظارات در مورد میزان فعالیت‌های اقتصادی در ماه آینده، در مرداد ماه برای دومین ماه پیاپی کاهش یافته است و کمترین مقدار ۳۹ ماهه را از خرداد ماه ۱۴۰۱ ثبت کرده است. در این ماه مجموعه‌ای از عوامل از جمله ادامه ناترازی گسترده انرژی و نوسانات افزایشی نرخ ارز، هزینه فعالان اقتصادی را بالا برده و چشم‌انداز آن‌ها برای ماه آینده را با تردید مواجه کرده است. همچنین به گفته فعالین اقتصادی نگرانی‌های ناشی از بازگشت تحریم‌ها، تأثیرات جدی بر کسب‌وکارها و فضای اقتصادی گذاشته و موجب افزایش بی‌ثباتی و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی شده است.

نمودار ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد

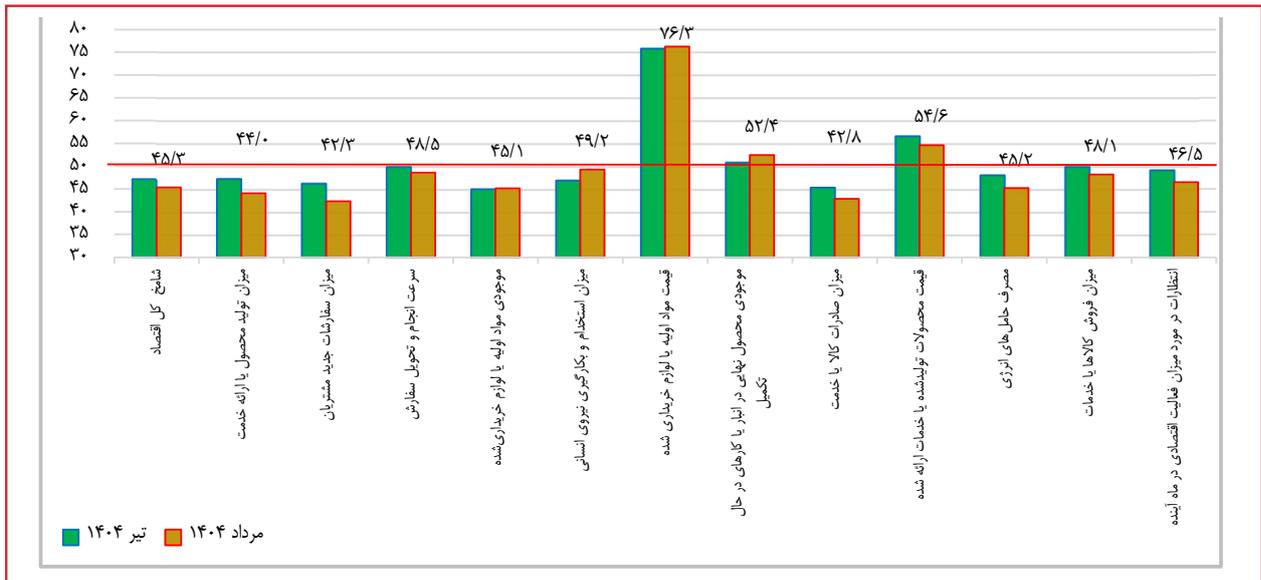

جدول ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

تعدیل فصلی شده		تعدیل فصلی نشده		شاخص	
مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴		
۴۵٫۳	۴۷٫۱	۴۱٫۴	۴۵٫۴	شاخص کل اقتصاد	مولفه‌های اصلی
۴۴٫۰	۴۷٫۳	۳۶٫۸	۴۴٫۷	میزان تولید محصول یا ارائه خدمت	
۴۲٫۳	۴۶٫۳	۳۵٫۴	۴۱٫۶	میزان سفارشات جدید مشتریان	
۴۸٫۵	۵۰٫۰	۴۸٫۹	۵۳٫۸	سرعت انجام و تحویل سفارش	
۴۵٫۱	۴۵٫۱	۴۴٫۲	۴۲٫۱	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	
۴۹٫۲	۴۷٫۰	۴۹٫۰	۴۷٫۵	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	
۷۶٫۳	۷۵٫۹	۷۶٫۳	۷۵٫۹	قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	مولفه‌های کمکی
۵۲٫۴	۵۰٫۹	۵۲٫۴	۵۰٫۹	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل	
۴۲٫۸	۴۵٫۵	۴۰٫۰	۴۶٫۲	میزان صادرات کالا یا خدمات	
۵۴٫۶	۵۶٫۷	۵۴٫۶	۵۶٫۷	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده	
۴۵٫۲	۴۸٫۱	۴۱٫۳	۵۱٫۶	مصرف حامل‌های انرژی	
۴۸٫۱	۵۰٫۰	۴۲٫۷	۴۶٫۷	میزان فروش کالاها یا خدمات	
۴۶٫۵	۴۹٫۲	۵۰٫۹	۴۵٫۶	انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، تیر و مرداد ۱۴۰۴

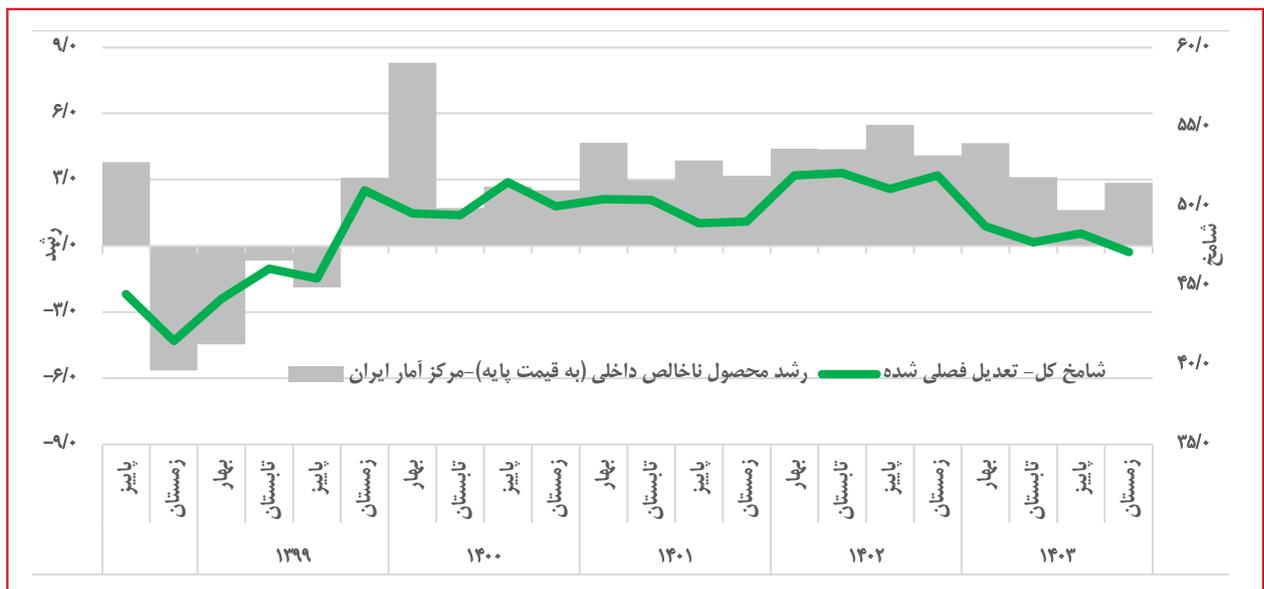
نمودار ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید اقتصاد

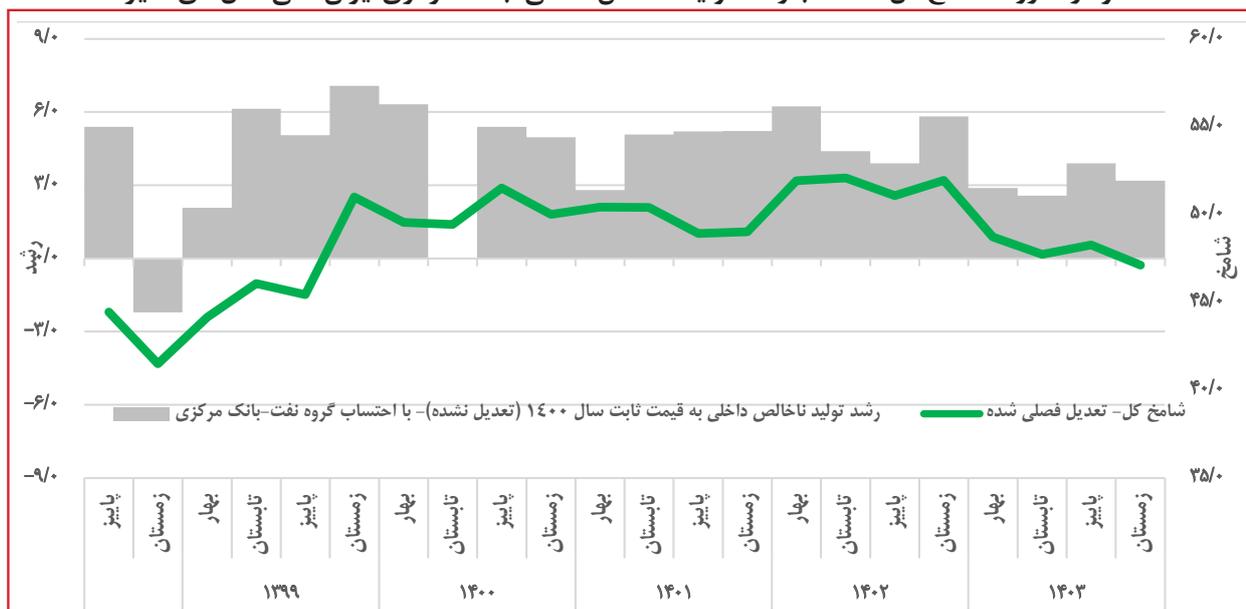
رصد و پایش شاخص مدیران خرید کل اقتصاد و انطباق آن با سایر شاخص ها و آمارهای رسمی کشور با هدف ارزیابی صحت سنجی آن با واقعیت های داده های کشور است. در این میان، انطباق شامخ با شاخص رشد اقتصادی کشور به عنوان تغییرات تولید و تغییرات کسب و کار، مهم و قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (توسط مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از محصول تولید ناخالص داخلی فصلی این دو نهاد آماری استفاده شده است. نکته قابل توجه، همراستایی نسبی روند فصلی شامخ کل اقتصاد با روند رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) و روند رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی فصل های مربوطه در سال های اخیر است و این روند در آمارهای مرکز آمار ایران بیشتر محسوس است. بنابراین، این هم رستایی می تواند برای سیاست گذاری و تصمیم گیری های اقتصادی کشور کمک موثری نماید.

نمودار ۳: روند شامخ کل اقتصاد با رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) طی سال های اخیر

نمودار ۴: روند شاخص کل اقتصاد با رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

شاخص مدیران خرید بخش صنعت

شاخص مدیران خرید بخش صنایع کارخانه‌ای و تولیدی کشور، نمایی بهتر و بارزتر برای سنجش وضعیت کسب‌وکار و روند تغییرات تولید و فروش است. بر اساس داده‌های حاصل از نظرسنجی به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت ایران (تعدیل شده) در مرداد ماه معادل ۴۸/۸ برآورد شده است. مقدار شاخص در این ماه برای هفتمین ماه متوالی (به خصوص در برخی فعالیت‌های صنعتی از جمله وسایل نقلیه و قطعات وابسته، صنایع فرآورده‌های نفت و گاز و صنایع فلزی) کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است و البته از شدت کاهش روند این شاخص کاسته شده است. قابل ذکر است در این ماه همانند ماه گذشته مقدار شاخص تحت تأثیر کاهش در چهار مؤلفه اصلی خود (شاخص میزان تولید محصول، میزان سفارشات جدید مشتریان، موجودی مواد اولیه خریداری شده و میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی) قرار گرفته است.

مقدار تولید محصولات بخش صنعت در مردادماه، معادل ۴۹/۵ محاسبه شده است. این شاخص برای هفتمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است و شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبلی کمتر بوده است. در این ماه، قطعی‌های مکرر انرژی برق به یکی از مهم‌ترین عوامل اختلال در روند تولید واحدهای صنعتی تبدیل شده است و فعالان اقتصادی معتقدند تداوم این ناترازی انرژی فشار سنگینی بر صنایع وارد کرده است. علاوه بر این، نوسانات افزایشی نرخ ارز و افزایش قیمت مواد اولیه، هزینه‌های تولید را بالا برده است. در چنین شرایطی، کاهش سفارشات مشتریان، بسیاری از واحدها را با کمبود نقدینگی و مشکلات تأمین مالی روبرو کرده است. با افت تقاضا در بازارهای داخلی و همچنین کاهش فروش صادراتی، فشار مضاعفی بر تولید و فروش صنایع وارد شده است. بطوریکه شاخص میزان فروش محصولات نیز در مردادماه برای هفتمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر بوده است.

میزان سفارشات جدید مشتریان در مرداد ماه برای چهاردهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل اندکی بیشتر بوده است. نگرانی صاحبان بنگاه‌ها، تداوم این وضعیت است و می‌تواند به رغم تولید بیشتر در ماه‌های آتی، فقط، موجودی انبارها را افزایش دهد. کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان به علت تورم فزاینده و همچنین افزایش قیمت محصولات تولید شده صنعتی، موجب تضعیف بازار مصرف و به تبع آن کاهش سفارشات مشتریان شده است. قابل ذکر است نااطمینانی‌های موجود نسبت به آینده اقتصادی به علت تنش‌های سیاسی و نوسانات نرخ ارز، خانوارها و مصرف‌کنندگان را به تعویق در خریدهای غیرضروری وا داشته است. همچنین، طبق شواهد به دست آمده از نظرسنجی، افت میزان صادرات نیز عاملی دیگر است که به کاهش بیشتر سفارشات دامن زده است به طوریکه میزان صادرات کالا در مرداد ماه برای دهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر بوده است.

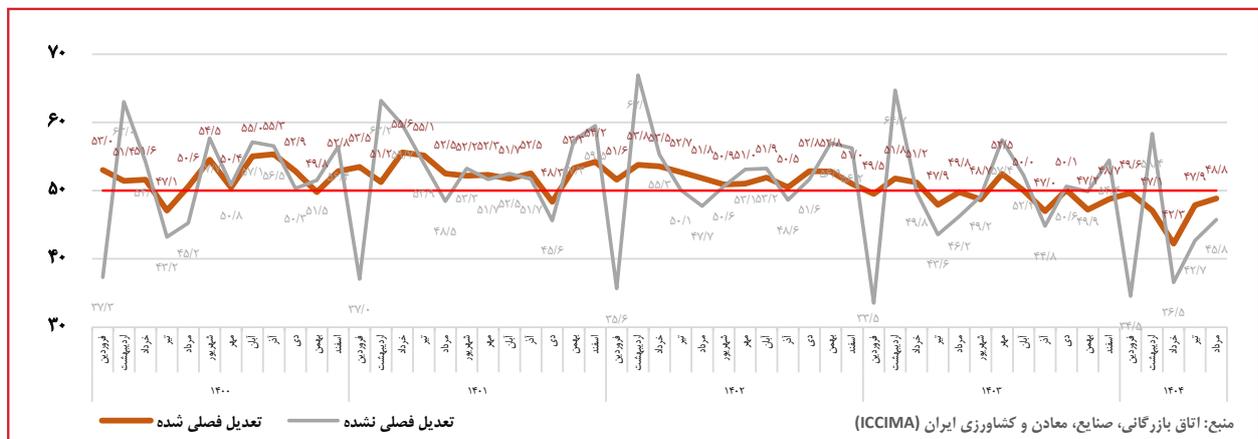
در مرداد ماه میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی در بخش صنعت برای دهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل اندکی کمتر بوده است. کاهش تولید از یک سو و افت سفارشات جدید از سوی دیگر

باعث شده صنایع در شرایطی که با کمبود نقدینگی و فقدان تسهیلات مالی روبرو هستند، به ناچار در ظرفیت‌های پایین‌تری از توان خود تولید کنند و استخدام نیروی کار را کاهش دهند. علاوه بر این نیروی کار نیز به دلیل افزایش تورم و عدم هماهنگی ارزش واقعی دستمزد با آن، تمایل به اشتغال در سطوح درآمدی فعلی را ندارند.

موجودی مواد اولیه خریداری شده در مردادماه برای هجدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل کمتر بوده است. افزایش قیمت مواد اولیه، عرضه محدود مواد اولیه، تأخیر در تخصیص ارز و موانع زمانبر در فرآیند واردات گمرکی موجب شده زنجیره تأمین مواد برای تولید با اختلال مواجه شود.

نتایج حاصل از داده‌های جمع‌آوری شده در مردادماه نشان می‌دهد **قیمت خرید مواد اولیه** و به تبع آن **قیمت محصولات تولیدشده** هر دو افزایش داشته است. آمارهای رسمی نیز این یافته را تأیید می‌کند چرا که نرخ تورم ماهانه در مرداد ماه نسبت به ماه قبل ۲/۹ افزایش داشته است. با این حال، به دلیل تقاضای ضعیف مشتریان، میزان افزایش قیمت فروش همچنان محدود بوده و تولیدکنندگان با احتیاط بیشتری اقدام به تعدیل قیمت‌ها کرده‌اند.

نمودار ۵: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت

جدول ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴

تعدیل فصلی شده		تعدیل فصلی نشده		شاخص		
مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴	مرداد ۱۴۰۴	تیر ۱۴۰۴			
۴۸٫۸	۴۷٫۹	۴۵٫۸	۴۲٫۷	شامخ کل صنعت	مولفه‌های اصلی	
۴۹٫۵	۴۷٫۰	۴۳٫۷	۴۱٫۸			مقدار تولید محصولات
۴۷٫۴	۴۸٫۰	۴۳٫۷	۳۹٫۸			میزان سفارشات جدید مشتریان
۵۲٫۸	۵۲٫۷	۴۹٫۸	۵۰٫۷			سرعت انجام و تحویل سفارش
۴۶٫۵	۴۳٫۱	۴۶٫۳	۴۱٫۱			موجودی مواد اولیه خریداری شده
۴۸٫۳	۴۷٫۵	۴۸٫۰	۴۲٫۸			میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی
۷۷٫۷	۷۵٫۲	۸۱٫۶	۷۵٫۷	قیمت خرید مواد اولیه	مولفه‌های کمکی	
۵۰٫۲	۵۲٫۰	۵۱٫۱	۵۲٫۷	موجودی محصول نهایی در انبار		
۴۸٫۶	۴۲٫۸	۴۷٫۴	۴۲٫۵	میزان صادرات کالا		
۵۶٫۷	۵۱٫۹	۵۶٫۷	۵۱٫۹	قیمت محصولات تولیدشده		
۵۰٫۶	۴۶٫۶	۴۵٫۹	۴۴٫۴	مصرف حامل‌های انرژی		
۴۸٫۷	۴۴٫۵	۴۳٫۰	۳۷٫۰	میزان فروش محصولات		
۵۳٫۸	۵۴٫۸	۵۶٫۴	۵۱٫۱	انتظارات تولید در ماه آینده		

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، تیر و مرداد ۱۴۰۴

نمودار ۶: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به مرداد ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

جدول ۳: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت، تعدیل فصلی نشده، مرداد ۱۴۰۴

شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شاخص کل فعالیت	۴۸/۸	۴۹/۳	۵۰/۰	۵۳/۳	۴۶/۸	۴۷/۶	۵۲/۵	۴۵/۹	۳۵/۸	۴۷/۸	۳۹/۸	۵۸/۸
مقدار تولید محصولات	۴۶/۷	۵۰/۰	۵۸/۳	۵۰/۰	۵۰/۰	۵۰/۰	۵۴/۲	۳۶/۴	۳۱/۰	۴۵/۵	۳۹/۳	۵۸/۳
میزان سفارشات جدید	۴۱/۷	۴۲/۹	۵۰/۰	۵۳/۳	۵۰/۰	۵۰/۰	۵۸/۳	۴۰/۹	۳۱/۰	۵۲/۳	۳۹/۳	۵۸/۳
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۸/۳	۵۰/۰	۵۸/۳	۵۶/۷	۴۶/۷	۴۷/۶	۳۷/۵	۶۳/۶	۴۲/۹	۵۲/۳	۴۶/۴	۶۶/۷
موجودی مواد اولیه	۵۳/۳	۵۰/۰	۳۳/۳	۶۳/۳	۴۳/۳	۴۱/۷	۵۸/۳	۴۰/۹	۴۲/۹	۴۷/۷	۳۰/۴	۵۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۶۰/۰	۵۷/۱	۴۱/۷	۵۰/۰	۴۰/۰	۴۴/۰	۵۰/۰	۵۴/۵	۴۰/۵	۴۰/۹	۴۱/۱	۵۸/۳
قیمت خرید مواد اولیه	۷۸/۳	۷۱/۴	۹۱/۷	۷۰/۰	۷۶/۷	۷۹/۸	۹۱/۷	۹۰/۹	۸۵/۷	۷۹/۵	۸۹/۳	۶۶/۷
موجودی محصول (انبار)	۵۸/۳	۷۸/۶	۵۴/۲	۵۶/۷	۴۳/۳	۵۱/۲	۶۲/۵	۴۵/۵	۴۴/۰	۴۳/۲	۴۶/۴	۴۱/۷
میزان صادرات کالا	۵۳/۳	۴۲/۹	۴۱/۷	۴۶/۷	۵۰/۰	۴۸/۸	۳۷/۵	۵۰/۰	۴۱/۷	۵۰/۰	۵۱/۸	۴۱/۷
قیمت محصولات تولیدشده	۵۸/۳	۵۰/۰	۶۲/۵	۶۰/۰	۷۳/۳	۵۹/۵	۵۴/۲	۴۵/۵	۵۹/۵	۵۴/۵	۵۵/۴	۴۱/۷
مصرف حامل‌های انرژی	۵۵/۰	۵۰/۰	۶۲/۵	۵۳/۳	۵۳/۳	۵۱/۲	۵۴/۲	۱۸/۲	۳۹/۳	۴۷/۷	۴۶/۴	۴۱/۷
میزان فروش محصولات	۴۰/۰	۳۵/۷	۶۲/۵	۴۳/۳	۵۰/۰	۴۲/۹	۵۰/۰	۴۵/۵	۳۹/۳	۴۵/۵	۴۱/۱	۵۸/۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۷۰/۰	۹۲/۹	۶۲/۵	۴۶/۷	۳۶/۷	۴۸/۸	۵۸/۳	۶۸/۲	۵۰/۰	۵۲/۳	۴۲/۹	۴۱/۷

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران مرداد ۱۴۰۴

جدول ۴: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت، تعدیل فصلی شده، مرداد ۱۴۰۴

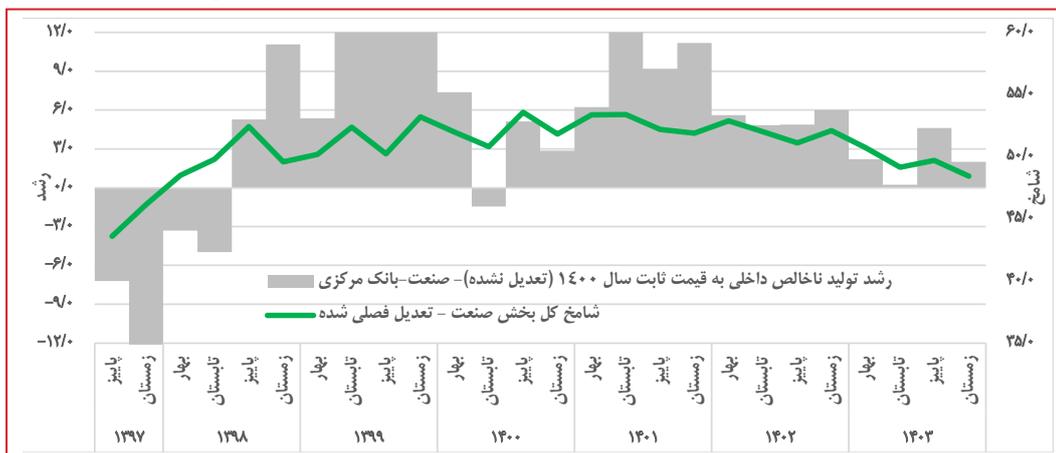
شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شامخ کل فعالیت	۵۰٫۴	۵۵٫۲	۴۹٫۶	۵۷٫۶	۴۶٫۷	۴۹٫۶	۵۴٫۶	۴۹٫۵	۴۲٫۴	۵۱٫۸	۴۵٫۲	۵۷٫۸
مقدار تولید محصولات	۴۹٫۵	۵۴٫۳	۵۵٫۲	۵۸٫۸	۴۹٫۱	۵۱٫۹	۵۸٫۹	۴۸٫۶	۴۰٫۶	۴۸٫۹	۴۸٫۹	۶۳٫۳
میزان سفارشات جدید	۴۷٫۴	۵۵٫۳	۵۴٫۵	۶۲٫۷	۵۰٫۳	۵۳٫۳	۶۱٫۰	۴۳٫۸	۴۱٫۰	۵۹٫۹	۴۸٫۳	۵۱٫۶
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۹٫۷	۵۷٫۵	۵۲٫۲	۵۸٫۶	۴۶٫۸	۵۲٫۷	۳۷٫۵	۶۱٫۳	۴۷٫۸	۵۵٫۶	۴۷٫۱	۶۵٫۴
موجودی مواد اولیه	۵۰٫۳	۵۰٫۰	۳۳٫۳	۵۲٫۶	۴۳٫۳	۳۹٫۲	۵۹٫۷	۴۰٫۹	۴۳٫۷	۴۹٫۲	۳۱٫۷	۵۰٫۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۶٫۴	۵۷٫۱	۴۱٫۷	۵۰٫۰	۳۹٫۸	۴۴٫۰	۵۰٫۰	۵۴٫۵	۴۲٫۳	۴۱٫۹	۴۱٫۱	۵۸٫۳
قیمت خرید مواد اولیه	۷۸٫۳	۷۱٫۴	۹۱٫۷	۷۰٫۰	۷۶٫۷	۷۸٫۹	۹۱٫۷	۹۰٫۹	۷۶٫۷	۷۶٫۷	۸۹٫۳	۷۰٫۰
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۷٫۲	۷۸٫۶	۵۴٫۲	۵۶٫۷	۴۳٫۳	۵۱٫۲	۶۲٫۵	۴۹٫۲	۴۴٫۰	۴۳٫۲	۴۶٫۴	۵۰٫۶
میزان صادرات کالا	۴۸٫۷	۴۲٫۹	۴۶٫۳	۴۵٫۶	۴۹٫۶	۵۱٫۲	۴۵٫۲	۵۰٫۰	۴۳٫۱	۴۹٫۷	۵۲٫۰	۴۰٫۴
قیمت محصولات تولیدشده	۵۸٫۳	۶۱٫۲	۶۲٫۵	۶۰٫۰	۷۳٫۳	۵۹٫۵	۵۴٫۲	۴۵٫۵	۶۰٫۹	۵۴٫۵	۵۵٫۴	۴۵٫۴
مصرف حامل‌های انرژی	۵۴٫۷	۵۵٫۲	۶۱٫۶	۶۱٫۷	۵۵٫۳	۵۱٫۷	۵۳٫۸	۳۵٫۱	۴۷٫۵	۵۲٫۲	۵۳٫۲	۴۶٫۹
میزان فروش محصولات	۴۴٫۹	۵۰٫۰	۶۰٫۵	۵۶٫۶	۵۰٫۸	۴۸٫۳	۵۶٫۸	۴۷٫۵	۴۷٫۸	۴۹٫۸	۴۸٫۴	۵۳٫۲
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۱٫۳	۸۶٫۸	۵۲٫۴	۴۴٫۹	۳۴٫۰	۴۹٫۷	۵۸٫۷	۶۵٫۵	۴۸٫۲	۵۱٫۸	۴۷٫۷	۳۹٫۴

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، مرداد ۱۴۰۴

انطباق شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی

در کنار انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید کالا و خدمات، با هدف ارزیابی صحت‌سنجی آن با واقعیت‌های داده‌های کشور، تطبیق روند شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی نیز مهم است. در این میان، انطباق شامخ با رشد ارزش افزوده بخش صنعت کشور به عنوان تغییرات تولید صنعت و تغییرات کسب‌وکار حوزه صنایع کارخانه‌ای، قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از آمار ارزش افزوده بخش صنعت (قیمت ثابت) بانک مرکزی ایران استفاده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود روند شامخ صنعت کشور به‌طور نسبی هم‌راستا با روند رشد ارزش افزوده بخش صنعت (بانک مرکزی ایران) طی فصل‌های مربوطه در سال‌های اخیر است. این موضوع در سیاست‌گذاری کشور به خصوص در حوزه‌های شاخص‌های پیشرومی تواند کمک اساسی نماید.

نمودار ۸: روند شامخ صنعت با رشد ارزش افزوده صنعت (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

چالش‌ها و رهیافت‌ها از دید برخی از فعالان اقتصادی در مرداد ۱۴۰۴

ناترازی انرژی

- ◆ کمبودهای برق برای واحدهای اقتصادی و ناترازی آن در ماه جاری، صنایع را به شدت تحت تأثیر قرار داده و تداوم فعالیت تولید بسیاری از واحدها را مختل کرده‌است. برخی شرکت‌ها تا سه روز در هفته با قطعی برق مواجه بوده و نیمی از روزهای کاری خود را از دست داده‌اند. به گفته فعالان اقتصادی برای کاهش اثرات این وضعیت و جبران ناترازی انرژی، برنامه‌هایی از جمله خرید ژنراتور و استفاده از موتورهای کم مصرف در نظر گرفته شده‌است تا تولید با وقفه کمتری ادامه یابد و مشکل انرژی تا حدی رفع شود.
- ◆ نظارت مؤثر و کنترل بر مصارف برق توسط وزارت نیرو جهت جلوگیری در موارد پرمصرف و انرژی بر از جمله استخراج رمز ارزها.

تأمین مواد اولیه و نوسانات ارزی

- ◆ افزایش قیمت مواد اولیه، بسیاری از شرکت‌ها را از تأمین و ذخیره‌سازی بازداشته‌است و بسیاری از شرکت‌ها نتوانسته‌اند ارز برای واردات مواد اولیه یا تجهیزات دریافت کنند. روند افزایش شاخص قیمت تولیدکننده (PPI) در ماه‌های اخیر، هشدار لازم برای مدیریت کنترل تورم را می‌دهد.
- ◆ برخی تأمین‌کنندگان مواد اولیه به دلیل شرایط ناپایدار بازار و نوسانات قیمتی و افزایش نرخ تولید یا از فروش خودداری کرده یا عرضه مواد اولیه را به صورت محدود انجام می‌دهند.
- ◆ مشکلات مربوط به واردات، شامل عدم تأیید ثبت سفارش‌ها (حتی از بهمن ماه گذشته)، تخصیص محدود ارز، طولانی بودن فرآیند ترخیص از گمرک و افزایش شدید هزینه‌های گمرکی، دسترسی به مواد اولیه را دشوارتر کرده است و تداوم این وضعیت، مسیر واردات را به سمت مبادی غیررسمی و قاچاق تشدید خواهد داد.
- ◆ کمبود نقدینگی توان مالی واحدهای تولیدی را برای خرید مواد اولیه محدود کرده‌است. در نتیجه، مجموع این عوامل، به گفته فعالان اقتصادی تأمین مواد اولیه و ملزومات تولید را به یکی از جدی‌ترین چالش‌های کنونی کسب و کارها تبدیل کرده است. بنابراین، تزریق نقدینگی سیستم بانکی کشور در قالب سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی می‌تواند بخشی از شدت این چالش را کاهش دهد.
- ◆ نوسانات شدید نرخ ارز به رغم ثبات نسبی در نرخ بازار مبادله طلا و ارز، باعث شده قیمت مواد اولیه و محصولات نهایی مشخص نباشد و تولیدکننده و خریدار در بالاتکلیفی بمانند.
- ◆ هزینه‌های گمرک بسیار افزایش یافته، ترخیص مواد اولیه زمان‌بر و بسیار سخت شده و گروه‌های کالایی مدام تغییر می‌کنند. از سوی دیگر دپوی نهاده‌ها در گمرک وجود دارد اما به تولیدکنندگان به قیمت آزاد عرضه می‌شود.

رکود تقاضا

- ◆ کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان و بی‌ثباتی شرایط اقتصادی موجب افت محسوس سفارش‌ها شده و بسیاری از کسب و کارها با کمبود مشتری و کاهش تقاضا مواجه شده‌اند.
- ◆ بسیاری از شرکت‌ها به دلیل تحریم یا سیاست‌های داخلی امکان صادرات ندارند.
- ◆ شرایط نامتعرف بازار باعث شده پیش‌بینی تقاضا و برنامه‌ریزی برای تولید بسیار دشوار شود. کسب و کارها با نوسانات ارزی، بی‌ثباتی بازار و رکود اقتصادی مواجه هستند. این شرایط باعث افزایش هزینه‌ها، کاهش تقاضا و دشواری در برنامه‌ریزی مالی و توسعه می‌شود.

نقدینگی و مالی

- ◆ کمبود نقدینگی، عدم تخصیص بودجه برای اجرای پروژه‌ها، کسری تسهیلات بانکی، عدم پرداخت مطالبات و تأخیر در پرداخت‌ها و همچنین چک‌های برگشتی فشار شدیدی بر شرکت‌ها وارد کرده‌است.
- ◆ واحدها به دلیل بازنگشتن سرمایه در گردش یا کاهش فروش با کمبود شدید نقدینگی مواجه‌اند.
- ◆ مشکلات بانکی: دریافت تسهیلات بانکی سخت است و کسری تسهیلات بانکی بارها گزارش شده است.
- ◆ برخی پروژه‌ها به خصوص طرح‌های عمرانی دولت و شرکت‌های دولتی به دلیل محدودیت بودجه عمومی معلق مانده‌اند.

ساختاری و سیاستی

- ◆ برخی فعالان اقتصادی خواستار توقف سیاست‌های انقباضی شده‌اند زیرا این سیاست‌ها به رکود دامنه زده است.
- ◆ تحریم‌ها باعث محدودیت در صادرات و تأمین مواد اولیه شده است.
- ◆ بروکراسی اداری و همکاری سازمان‌ها: فعالان اقتصادی از همکاری ضعیف سازمان‌های دولتی و تغییرات مداوم قوانین گلایه داشته‌اند.
- ◆ جنگ و نگرانی‌های ناشی از تهدید حمله مجدد و بازگشت تحریم‌ها تأثیرات جدی بر کسب و کارها و فضای اقتصادی گذاشته و موجب افزایش بی‌ثباتی و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی شده است.
- ◆ به گفته فعالان اقتصادی همکاری سازمان‌ها بسیار ضعیف است و بانک‌ها بر دریافت تفاوت‌های کلان تأکید دارند، امری که فشار مالی شدیدی بر

شرکت‌ها وارد کرده و روند فعالیت‌های آن‌ها را با مشکلات جدی مواجه می‌کند.

- ◆ مشکلات کندی اینترنت و خرابی سامانه‌ها منجر به اختلال در فعالیت‌های روزمره کسب‌وکارها و کاهش بهره‌وری شده است.
- ◆ به گفته فعالان اقتصادی رفع تحریم‌ها موجب رشد فعالیت‌های اقتصادی و بهبود مدیریت ریسک خواهد شد.

جمع‌بندی کلی

- ◆ تحلیل شاخص مدیران خرید (شامخ) در مردادماه سال جاری نشان می‌دهد که شامخ کل اقتصاد و بخش صنعت همچنان در محدوده رکود باقی مانده‌اند. روند مؤلفه‌ها نیز حاکی از کاهش هم‌زمان هر پنج مؤلفه اصلی شامخ کل اقتصاد و چهار مؤلفه کلیدی شامخ صنعت است، وضعیتی که نشان‌دهنده ضعف گسترده در بخش‌های مختلف اقتصاد کلان و افزایش ریسک‌های عملیاتی و مالی برای بنگاه‌ها است و انتظارات فعالان اقتصادی نسبت به آینده را به طور قابل توجهی تضعیف کرده است.
- ◆ کاهش فعالیت‌های اقتصادی ناشی از محدودیت‌های انرژی و نااطمینانی‌های موجود در فضای اقتصادی و موجود کشور است که رکودتورمی را تشدید کرده است. بی‌ثباتی موجود، همراه با کاهش قدرت خرید خانوارها و مصرف‌کنندگان، منجر به کاهش در میزان سفارشات جدید و رفتار محتاطانه در خریده‌ها شده است. همچنین محدودیت‌های صادراتی نیز تداوم کاهش صادرات را به دنبال داشته، که این عوامل به کاهش سطح تولید منجر شده و در مجموع کاهش میزان فروش را به همراه داشته است. علاوه بر این، تداوم خاموشی‌های مکرر، ظرفیت تولید واحدهای صنعتی را به‌طور جدی کاهش داده و موجب افت شدید تولید شده است. لذا اطمینان دادن به کاهش در قطعی‌های برق واحدهای صنعتی می‌تواند از شدت نگرانی‌ها بکاهد.
- ◆ کاهش فروش و کاهش تولید یاد شده در تشدید محدودیت‌های مالی شرکت‌ها و کمبود نقدینگی آن‌ها اثرگذار بوده است. علاوه بر این، با نوسانات ارزی قیمت مواد اولیه همچنان در سطوح بالایی به ثبت رسیده است و به همراه مشکلات ثبت سفارش و تخصیص ارز، افزایش هزینه‌های گمرکی و طولانی شدن فرآیند واردات باعث کاهش موجودی مواد اولیه شده است. در کنار این مشکلات، رفتار محتاطانه تأمین‌کنندگان و عرضه محدود مواد اولیه، فشار مضاعفی بر واحدهای تولیدی در تأمین نهاده‌ها وارد کرده است. بنابراین، رفع نگرانی برای تأمین سرمایه در گردش و تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌ها توسط بانک مرکزی ایران و حتی سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند دغدغه فعالان اقتصادی را مرتفع نماید. دسترسی آسان‌تر به تسهیلات بانکی با نرخ‌های منطقی و شرایط بازپرداخت متناسب با وضعیت رکودی، در کنار پرداخت به‌موقع مطالبات معوق دولت و سازمان‌های عمومی به بخش خصوصی، می‌تواند توان مالی واحدهای تولیدی را تقویت کند.
- ◆ برآیند این شرایط نشان می‌دهد که ساختار تولید در مردادماه تحت فشار چندجانبه قرار گرفته است به گونه‌ای که هم سمت عرضه و هم سمت تقاضا تضعیف شده‌اند. در صورت تداوم این روند، ظرفیت‌های صنعتی کشور با تهدیدی جدی روبه‌رو خواهد شد و کاهش سرمایه‌گذاری‌های جدید، کوچک‌شدن مقیاس تولید و افزایش ظرفیت‌های بیکار و غیرقابل استفاده، محتمل خواهد بود.
- ◆ به دنبال مشکلات مالی و محدودیت نقدینگی و همچنین ریسک و نااطمینانی نسبت به آینده اقتصاد، تمایل بنگاه‌ها به جذب نیروی کار جدید کاهش یافته و باعث افت در مؤلفه میزان استخدام گردیده است. حفظ بنگاه‌های موجود و اشتغال آنها باید اولویت اول سازوکارهای حمایتی دولت باشد. در گام بعدی، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید به خصوص برای جوانان از طریق سازوکارهای حمایتی مالی، بیمه‌ای و نهادی بسیار موثر خواهد بود.
- ◆ برای کاهش اثرات عوامل یادشده و بهبود وضعیت تولید، مجموعه‌ای از اقدامات سیاستی و اجرایی ضروری به نظر می‌رسد. در گام نخست، مدیریت ناترازی انرژی برق و گاز در نیمه دوم سال جاری باید در دستور کار قرار گیرد به‌ویژه از طریق برنامه‌ریزی دقیق‌تر در توزیع برق میان بخش‌های صنعتی و توسعه زیرساخت‌ها جهت بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و کم‌مصرف که می‌تواند تداوم تولید را تضمین کند.
- ◆ در گام بعدی، تسهیل تجارت خارجی از واردات و تأمین مواد اولیه تا فراهم آوردن بسترهای مناسب برای صادرات اهمیت حیاتی دارد. تسریع فرآیند ترخیص کالا از گمرک، کاهش هزینه‌های گمرکی، تخصیص ارز به تولیدکنندگان و تأمین نهادها و مواد اولیه واحدهای اقتصادی، می‌تواند تا حد زیادی از فشارهای موجود بکاهد.
- ◆ کنترل نوسانات ارزی و طراحی سیاست‌های پایدار ارزی، نقش کلیدی در کاهش هزینه‌های واردات و ایجاد ثبات در بازار مواد اولیه دارد. این اقدام علاوه بر پیش‌بینی پذیرتر شدن محیط اقتصادی، ریسک‌های تولیدکنندگان را کاهش می‌دهد.
- ◆ در نهایت، برای مقابله با تضعیف طرف تقاضا، تحریک بازار داخلی ضروری است. اجرای سیاست‌های حمایتی با هدف تقویت قدرت خرید مصرف‌کنندگان و فراهم آوردن شرایط باثبات سیاسی-اقتصادی، می‌تواند موتور محرک تازه‌ای برای بازگشت به مسیر رشد و خروج تدریجی از رکود باشد.
- ◆ خبرهای رسانه‌ای هفته اخیر مبنی بر توافق اولیه با اروپا برای ادامه مذاکرات می‌تواند فضای نگرانی فعالان اقتصادی و صاحبان کسب‌وکارها را کاهش دهد و می‌تواند نقش مهمی در مدیریت انتظارات داشته باشد.

وضعیت شاخص در سطح بین الملل

شاخص PMI جهانی بخش صنعت که توسط J.P.Morgan محاسبه می شود (PMI جهانی توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و IFPSM تهیه می شود)، در ماه اوت به عدد ۵۰٫۹ رسید که نسبت به ۴۹٫۷ در ماه جولای افزایش یافته و به بالاترین حد خود در ۱۴ ماه گذشته، از ژوئن ۲۰۲۴، رسیده است. تولید، سفارشات جدید و اشتغال، همگی در ماه اوت رشد داشتند و زمان تحویل سفارش ها از سوی فروشندگان نیز برای پانزدهمین ماه پیاپی افزایش یافت. با این حال، گزارش ها نشان می دهد که نگرانی های مربوط به تعرفه ها همچنان بر جریان تجارت جهانی سایه انداخته و صادرات جدید برای پنجمین ماه متوالی کاهش داشته است. در همین ماه، فشارهای قیمتی نیز شدت گرفت به گونه ای که نرخ رشد هزینه نهاده ها و قیمت فروش به ترتیب به بالاترین سطح خود در شش و چهار ماه گذشته رسیده است. از میان ۳۲ کشوری که داده های PMI بخش تولید آن ها منتشر شد، تنها پنج کشور کاهش شاخص تولید را گزارش کردند. رشد تولید در ۱۱ کشور بهبود یافت و در ۱۱ کشور نیز شدت رکود کاهش پیدا کرد. در این میان، هند، تایلند، اسپانیا، کلمبیا و ایالات متحده بیشترین نرخ رشد را ثبت کردند در حالی که لهستان، تایوان، روسیه، قزاقستان و برزیل شاهد شدیدترین انقباض بودند.

PMI در برخی از کشورها در اوت ۲۰۲۵

معرفی طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

عدد ۵۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدر شدت است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده اند، عدد ۵۰ نشان دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۲۵٪) ۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۳۰٪) ۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۱۵٪) ۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۱۰٪) ۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۲۰٪) ۶. قیمت خرید مواد اولیه ۷. موجودی محصول نهایی در انبار ۸. میزان صادرات کالا ۹. قیمت محصولات تولید شده ۱۰. مصرف حامل های انرژی ۱۱. میزان فروش محصولات ۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

از میان شاخص های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان های بین المللی انتشار می یابند، شاخص Purchasing Manager's Index (PMI)، که در فارسی به اختصار شامخ نام گذاری شده است، یکی از مهم ترین شاخص های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه ای به دست می آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش های صنعت و خدمات ارائه می دهد.

در طرح شامخ، از پاسخ دهندگان خواسته می شود به ۱۲ پرسش مطرح شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۰/۵ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هر یک از گزینه ها در عدد همان گزینه، مبنی عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۱۰۰ تا ۱۰۰ است.

عنوان: طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

تاریخ: مرداد ماه ۱۴۰۴ / شماره گزارش: ۸۳ / RC-1404-CSM-S1-PM-1114

صاحب انتشار: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

تهیه و تنظیم: مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

راه ارتباطی:

عیسی منصور؛ رئیس مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران / e.mansouri@iccima.ir

زهرا ناصری؛ مدیر مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ / z.naseri@iccima.ir

حانیه زیادلو؛ رئیس گروه طرح های آماری و آمارهای ثبتی / h.ziyadloo@iccima.ir

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۵۷۳۳۶۰۰

ملاحظات: الف- حقوق معنوی اثر متعلق به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر ماخذ بلامانع خواهد بود.

ب- مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نمی باشد.